

Finalment arribàrem a Fornells. La tarda queia. El retard havia estat excessiu. Sort encara que a la primavera els dies s'allarguen una mica. Ens trobàrem amb un poblet de pescadors, més aviat petit, de cases baixes, sense gaire caràcter — a part, és clar, el caràcter que imprimeix la pesca. Unes cases de pescadors davant una esplanada i un espai d'aigua tancat per uns espigons d'escassa altura. Aquest espai hauria estat de cara a nord si les cases no l'haguessin redosat una mica. Les embarcacions s'hi mantenien passablement. Més enllà del portet i de les cases hi havia un roquisser fenomenal, d'una mineralitat fosca i aclaparadora, i el mar lliure. Hi havia entaulada una moribunda ramiola de gregal, que movia un onatge sorollós i indecent. El caràcter de Fornells no venia pas donat per l'obra dels homes: era un petit vilatge de pescadors aclaparat per una naturalesa dura i puixant i la inclemència del temps. Fora del portet dos pescadors calaven una xarxa: l'onatge els rebotia de qualsevol manera, no es podien mantenir drets, el mar els empenyia cap al roquisser fatídic. El mar, que pot ser tan manejable i suau — per exemple, dins el port de Maó —, agafava a Fornells un aire tètric. Em digueren que gairebé sempre era el mateix. La gent es manté en el lloc fatídic, de cara al vent, naturalment perquè hi ha peix.

La fonda era l'edifici de més categoria — en tot cas el més espaiós. M'hi vaig dirigir. L'hora pitjor per a arribar en una fonda. Era massa tard per a dinar i massa aviat per a sopar. Què fer? Vaig demanar a la senyora fondista a quina hora servien el sopar. En un cas de necessitat com el que jo presentava podien servir-lo a les vuit del vespre. «Hi ha peix?» «Hi ha peix.» «Llagosta?» «Sí senyor, llagosta.» «Havent sopat, serà possible de tornar a Maó?» «No senyor. Hi podrà tornar demà al matí.» «¿Tindrà una habitació?» «Certament.» Anàrem a veure-la. Una habitació enorme, tancada, freda, amb el sostre molt alt, amb tres llits. «Prengui el que li agradi més...», digué la senyora fent amb el braç un gest comprensiu. Al cap d'un moment vaig sentir que em deia: «¿Li sembla bé?» «Senyora — vaig respondre —, no tinc més remei.» La senyora se n'anà a la seva feina. Vaig quedar un moment perplex. Eren dos quarts de set. Què fer? Fins a l'hora de sopar hi havia una hora

L'illa de Menorca

i mitja. Em semblà favorable no tornar a sortir a fora i divagar encara per Fornells. La naturalesa, quan és massa forta, em deprimeix, i a Fornells hi ha una naturalesa aclaparadora, terrible. Potser només hi ha naturalesa. Així, em semblà que el més plausible per a emplenar la pausa era estirar-me al llit. Llegiràs una estona la «Història de Menorca» del senyor Hernández Sanz — vaig pensar entre mi. La llum era molt petita i molt llunyana: era un bombeta penjada a la part central del sostre. Una cuca de llum a penes. Vaig descobrir sobre la calaixera un portabugia amb una mica d'espelma. La vaig encendre, i, posada sobre la tauleta de nit, la claror augmentà positivament. I, així, vaig emprendre la lectura del capítol cinquè de la «Història», llibre esgotat, excellent — l'única història general que existeix sobre l'illa —, que un amic m'havia deixat una mica a repèl. La lectura anava bé. Vaig encendre un cigarret. Amb això, però, vaig sentir un sorollet — com un sorollet d'ungles gratant sobre una superfície. La qüestió em semblà de seguida claríssima: el soroll era el d'una rata que se la campava per l'habitació amb una naturalitat perfecta. Jo no tinc cap prejudici sobre les rates, però si digués que m'agrada la presència d'algun d'aquests rosegadors en l'habitació on em trobo diria una mentida. No. En una habitació, m'agrada estar-hi sol o amb una companyia humana: amb una o més rates, de cap manera. Vaig considerar que el fet era una intromissió de justificació impossible. Vaig tornar al llibre, i el sorollet de les ungles no s'interrompé ni un moment. Era una rata absolutament habituada a veure gent ajaguda al llit; aquest fet li era indiferent: en tot cas, no posava cap obstacle a la seva llibertat de moviments. Vaig llevar-me: al cap de poca estona el soroll es féu inaudible. Vaig tornar al llit: el soroll reprengué. Era una rata casolana, en certa manera familiar, una típica rata de fonda que tenia perfectament estudiats els moviments dels clients. Vaig pensar fàcilment que una de les coses que podria fer era veure de trobar la manera de matar-la per no parlar-ne més. En el moment de posar-me a esbrinar què s'ha de fer per a matar una rata, vaig veure, però, que els meus coneixements eren totalment inexistents.